

PRAVILA

Ustavnog suda Bosne i Hercegovine

P R A V I L A

USTAVNOG SUDA BOSNE I HERCEGOVINE

(Prečišćeni tekst)

DIO PRVI – OSNOVNE ODREDBE

DIO DRUGI – OPĆA PRAVILA POSTUPKA

Poglavlje I.

SJEDNICE USTAVNOG SUDA

Poglavlje II.

ODLUKE I DRUGI AKTI USTAVNOG SUDA

Poglavlje III.

IZVRŠENJE ODLUKA

Poglavlje IV.

POSEBNE ODREDBE

DIO TREĆI – ORGANIZACIJA USTAVNOG SUDA

Poglavlje I.

PRAVA I DUŽNOSTI USTAVNOG SUDA

Poglavlje II.

PREDSJEDNIK USTAVNOG SUDA I SUDIJE

Poglavlje III.

SEKRETARIJAT USTAVNOG SUDA

DIO ČETVRTI – OSTALE ODREDBE

DIO PETI – PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Na osnovu člana 103. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH” broj 22/14) i tačke XIX Odluke o izmjenama i dopunama Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH” broj 57/14), Redakciona komisija Ustavnog suda Bosne i Hercegovine je utvrdila prečišćeni tekst Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine.

Prečišćeni tekst Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine obuhvata Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH” broj 22/14) i Odluku o izmjenama i dopunama Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH” broj 57/14) u kojima je naznačen datum njihovog stupanja na snagu.

P R A V I L A¹

USTAVNOG SUDA BOSNE I HERCEGOVINE

(Prečišćeni tekst)

Polazeći od činjenice da je institucija Ustavnog suda Bosne i Hercegovine utemeljena članom VI Ustava Bosne i Hercegovine kao neovisni čuvar Ustava i kao institucionalni garant za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda ustanovljenih Ustavom Bosne i Hercegovine i instrumentima Aneksa I Ustava,

Imajući u vidu da Ustavni sud Bosne i Hercegovine nije dio ni zakonodavne, ni izvršne, ni redovne sudske vlasti, nego je Ustavom Bosne i Hercegovine pozicioniran kao posebna samostalna i neovisna vlast koja, na osnovu tog Ustava, djeluje kao korektivni faktor za ostala tri segmenta vlasti,

Vodeći računa o naročitom položaju i ulozi koje Ustavni sud Bosne i Hercegovine ima u Ustavu Bosne i Hercegovine, a koji nameću obavezu osiguranja njegove neovisnosti, uključujući punu finansijsku i upravnu neovisnost i samostalnost, koja se ogleda u samostalnom planiranju i predlaganju budžeta, kao i samostalnom raspoređivanju odobrenih budžetskih sredstava čija visina, svakako, mora podlijegati odgovarajućoj kontroli nadležnog organa, te da Ustavni sud Bosne i Hercegovine mora biti u stanju potpuno neovisno odlučivati o vlastitoj organizaciji i funkcioniranju i da samo Ustavni sud Bosne i Hercegovine može donositi propise i opće akte koji se tiču njegovog rada i njegove uloge utvrđene Ustavom Bosne i Hercegovine,

Budući da su, zbog nepostojanja ustavnog osnova da se zakonom reguliraju postupak i njegova organizacija, pored Ustava Bosne i Hercegovine, Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, koja, po ovlaštenju iz Ustava Bosne i Hercegovine, donosi sam Ustavni sud Bosne i Hercegovine, jedini pravni akt kojim se reguliraju ova pitanja u vezi s Ustavnim sudom Bosne i Hercegovine,

Na osnovu člana VI/2.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud Bosne i Hercegovine, na plenarnim sjednicama Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, održanim 23. januara i 12. februara 2014. godine, donio je

¹ „Službeni glasnik Bosne i Hercegovine”, broj 94/14

P R A V I L A
USTAVNOG SUDA BOSNE I HERCEGOVINE

DIO PRVI – OSNOVNE ODREDBE

Član 1.
(Sadržaj)

Ovim pravilima se uređuju, u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustav), postupak pred Ustavnim sudom Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud), finansijska i upravno-administrativna samostalnost, osnove organizacije i druga pitanja značajna za rad Ustavnog suda.

Član 2.
(Samostalnost i neovisnost)

- (1) Ustavni sud je, u odnosu na druge organe vlasti u Bosni i Hercegovini i bilo koje vanjske utjecaje, samostalan i neovisan.
- (2) Ustavni sud ostvaruje svoja prava i dužnosti u skladu sa Ustavom, ovim pravilima i drugim aktima Ustavnog suda.
- (3) Ustavni sud svoju organizaciju ostvaruje na principu upravno-administrativne i finansijske samostalnosti.

Član 3.
(Sredstva za rad)

- (1) Sredstva za rad Ustavnog suda se osiguravaju u budžetu institucija Bosne i Hercegovine.
- (2) Upotreba odobrenih sredstava se uređuje internim aktom Ustavnog suda.
- (3) Generalni sekretar Ustavnog suda priprema nacrt budžeta Ustavnog suda i, nakon procedure provedene u skladu sa ovim pravilima, dostavlja ga ministarstvu nadležnom za pripremanje budžeta institucija Bosne i Hercegovine.
- (4) Ministar nadležnog ministarstva iz stava (3) ovog člana dostavlja Ustavnom sudu obrazloženo mišljenje o nacrtu budžeta.
- (5) Ustavni sud, nakon što prethodno dostavljeno mišljenje razmotri nadležna komisija Ustavnog suda, utvrđuje prijedlog budžeta Ustavnog suda.
- (6) Prijedlog budžeta Ustavnog suda se dostavlja Predsjedništvu Bosne i Hercegovine radi uvrštavanja u prijedlog budžeta institucija Bosne i Hercegovine.

- (7) Ustavni sud samostalno raspoređuje sredstva odobrena iz budžeta institucija Bosne i Hercegovine, u skladu sa svojim godišnjim budžetom.

Član 4.
(Sjedište Ustavnog suda)

Sjedište Ustavnog suda je u Sarajevu.

Član 5.
(Pečat i druga obilježja)

- (1) Ustavni sud ima pečat i druga obilježja.
- (2) Izgled i sadržaj pečata i drugih obilježja uređuju se u skladu s propisima Bosne i Hercegovine i internim aktima Ustavnog suda.

Član 6.
(Upotreba jezika i pisama)

- (1) U radu Ustavnog suda se osigurava ravnopravna upotreba jezika i pisama koji su u službenoj upotrebi u Bosni i Hercegovini.
- (2) Kada u radu Ustavnog suda učestvuju sudije koje je imenovao predsjednik Evropskog suda za ljudska prava, na odgovarajući način se osigurava upotreba engleskog jezika.

Član 7.
(Protokol)

Na Ustavni sud se primjenjuje protokol institucija Bosne i Hercegovine.

DIO DRUGI – OPĆA PRAVILA POSTUPKA

Član 8.
(Sjednice)

- (1) Ustavni sud odlučuje u sjednicama.
- (2) Sjednice Ustavnog suda su Plenarna sjednica, sjednica Velikog vijeća i sjednica Malog vijeća.

Član 9.
(Plenarna sjednica)

- (1) Plenarnu sjednicu čine sve sudije Ustavnog suda.
- (2) Ustavni sud odlučuje u Plenarnoj sjednici većinom glasova svih sudija Ustavnog suda kada odlučuje o predmetima iz nadležnosti Ustavnog suda:

- a) iz člana VI/3.a) Ustava kada ih pokrenu ovlaštteni podnosiitelji, te čl. VI/3.c), IV/3.f) Ustava i Amandmana I na Ustav (u daljnjem tekstu: Amandman I);
- b) u predmetima iz nadležnosti Ustavnog suda iz člana VI/3.b) Ustava koji se uvrste na dnevni red Plenarne sjednice;
- c) drugim pitanjima utvrđenim Ustavom, ovim pravilima i zaključkom Plenarne sjednice.

Član 10. (Veliko vijeće)

- (1) Veliko vijeće čine sudije koje su izabrali nadležni zakonodavni organi entitetā.
- (2) Predsjednik Ustavnog suda predsjedava Velikim vijećem, a u slučaju njegove spriječenosti, zamjenjuje ga jedan od potpredsjednika kojeg on odredi.
- (3) Veliko vijeće, većinom glasova svih sudija Ustavnog suda (najmanje pet sudija), odlučuje o predmetima iz nadležnosti Ustavnog suda iz člana VI/3.a), kada ih pokrenu neovlaštteni podnosiitelji, i člana VI/3.b) Ustava, koji nisu uvršteni u dnevni red Ustavnog suda u Plenarnoj sjednici, i o drugim pitanjima koja se uvrste na dnevni red sjednice u skladu sa Ustavom i ovim pravilima.
- (4) Ukoliko nije donesena odluka, predmet se prosljeđuje Ustavnom sudu u Plenarnoj sjednici u tekstu koji predlaže sudija izvjestitelj, ako Veliko vijeće ne odluči drugačije.

Član 11. (Kvorum)

Većina svih sudija Ustavnog suda (najmanje pet sudija) čini kvorum za održavanje Plenarne sjednice i sjednice Velikog vijeća. Kvorum Malog vijeća čine svi njegovi članovi.

Član 12. (Malo vijeće)

- (1) Malo vijeće sastoji se od predsjednika Ustavnog suda i dva potpredsjednika iz reda sudija koje su izabrali nadležni zakonodavni organi entitetā. Malim vijećem predsjedava predsjednik Ustavnog suda.
- (2) Malo vijeće jednoglasno odlučuje o zahtjevima za donošenje privremenih mjera i o administrativnim pitanjima o kojima se ne odlučuje u sjednicama Ustavnog suda.
- (3) U slučaju spriječenosti nekog od članova Malog vijeća, zamjenjuje ga sudija prema redoslijedu iz člana 88. ovih pravila uz poštivanje principa iz člana 86. stav (3) i člana 87. ovih pravila.

Član 13.
(Javnost rada)

- (1) Rad Ustavnog suda je javan.
- (2) Javnost postupka pred Ustavnim sudom se osigurava:
 - a) obavještavanjem javnosti o pripremanju i održavanju sjednica Ustavnog suda i javnih rasprava pred Ustavnim sudom;
 - b) davanjem obavještenja o toku postupka;
 - c) dostavom službenih saopćenja sredstvima javnog informiranja;
 - d) održavanjem konferencija za štampu;
 - e) omogućavanjem učesnicima u postupku da izvrše uvid u predmete o kojima Ustavni sud odlučuje, da prisustvuju javnim raspravama Ustavnog suda, osim ako predsjednik Ustavnog suda, u interesu morala, javnog reda ili nacionalne sigurnosti u demokratskom društvu, odluči drukčije;
 - f) objavljivanjem donesenih odluka;
 - g) izdavanjem publikacija Ustavnog suda u kojima se objavljuju značajnije odluke, rješenja i drugo;
 - h) na drugi način koji odredi Ustavni sud.

Član 14.
(Isključenje javnosti)

Javnost postupka pred Ustavnim sudom isključena je na sjednicama Suda, osim na javnoj raspravi.

Član 15.
(Saopćenja)

Saopćenja o održavanju sjednica i javnih rasprava Ustavnog suda (vrijeme, mjesto i dnevni red) objavljuju se na oglasnoj ploči i web-stranici Ustavnog suda i dostavljaju sredstvima javnog informiranja.

Član 16.
(Učesnici u postupku)

- (1) Učesnici u postupku su:
 - a) pokretači sporova iz člana VI/3.a) Ustava i Amandmana I i donositelji akata koji su predmet spora;
 - b) stranke u postupku u kojem je donesena odluka koja se osporava apelacijom i sud, odnosno organ čija je presuda, odnosno odluka, predmet apelacije (član VI/3.b) Ustava);
 - c) predsjedavajući Doma naroda, kada je pokrenut spor iz člana IV/3.f) Ustava;

- d) sud koji je prosljedio pitanje Ustavnom sudu i donositelj zakona o čijem važenju ovisi odluka suda (član VI/3.c) Ustava).
- (2) Ustavni sud može u konkretnom predmetu odrediti druge učesnike u postupku na koje će se primjenjivati princip kontradiktornosti.
- (3) Ustavni sud, odnosno sudija izvjestitelj, može zatražiti i od drugih organa i organizacija stručno pisano mišljenje, a registrar može zatražiti druge podatke bitne za odluku Ustavnog suda u konkretnom predmetu.

Član 17. (Upotreba jezika)

- (1) U postupku pred Ustavnim sudom koriste se službeni jezici i pisma iz člana 6. ovih pravila, a na zahtjev učesnika u postupku, pripadnika drugih naroda, Ustavni sud može dopustiti upotrebu drugog jezika.
- (2) Ustavni sud će osigurati uvjete da svako može efektivno ostvariti pravo iz stava (1) ovog člana.

Član 18. (Dopustivost apelacije)

- (1) Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome osporava, iscrpljeni svi djelotvorni pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako je podnesena u roku od 60 dana od dana kada je podnositelj apelacije primio odluku o posljednjem djelotvornom pravnom lijeku koji je koristio.
- (2) Ustavni sud može izuzetno razmatrati apelaciju i kada nema odluke nadležnog suda, ukoliko apelacija ukazuje na ozbiljna kršenja prava i osnovnih sloboda koje štiti Ustav ili međunarodni dokumenti koji se primjenjuju u Bosni i Hercegovini.
- (3) Apelacija nije dopustiva ako postoji neki od sljedećih slučajeva:
- a) Ustavni sud nije nadležan za odlučivanje;
 - b) apelacija je anonimna;
 - c) protekao je rok za podnošenje apelacije;
 - d) apelaciju je podnijelo neovlašteno lice;
 - e) radi se o pitanju o kojem je Ustavni sud već odlučivao, a iz navoda ili dokaza iznesenih u apelaciji ne proizlazi da ima osnova za ponovno odlučivanje;
 - f) apelant je zloupotrijebio pravo na podnošenje apelacije;
 - g) ako su izmijenjene pravne okolnosti;
 - h) apelacija je *ratione materiae* inkompatibilna sa Ustavom;
 - i) apelacija je *ratione personae* inkompatibilna sa Ustavom;
 - j) apelacija je *ratione temporis* inkompatibilna sa Ustavom;
 - k) apelant je propustio da u ostavljenom roku dopuni/precizira apelaciju;

- l) apelacija je preuranjena;
 - m) apelant nije iscrpio pravne lijekove moguće po zakonu.
- (4) Ustavni sud će odbaciti apelaciju kao očigledno (*prima facie*) neosnovanu kada utvrdi da ne postoji opravdan zahtjev stranke u postupku, odnosno da predočene činjenice ne mogu opravdati tvrdnju da postoji kršenje prava zaštićenih Ustavom i/ili kada se za stranku u postupku utvrdi da ne snosi posljedice kršenja Ustavom zaštićenih prava, tako da je ispitivanje merituma apelacije nepotrebno.
- (5) Ustavni sud će odbaciti apelaciju kada ocijeni da apelant nije pretrpio značajniju štetu osim ako poštivanje ljudskih prava, kako je to definirano u Ustavu, zahtijeva razmatranje apelacije u meritumu.

Član 19.
(Dopustivost zahtjeva iz čl. VI/3.a), VI/3.c), IV/3.f)
Ustava i Amandmana I)

Zahtjev nije dopustiv ako postoji neki od sljedećih slučajeva:

- a) Ustavni sud nije nadležan za odlučivanje;
- b) zahtjev je anonimn;
- c) zahtjev je podnijelo neovlašteno lice;
- d) radi se o pitanju o kojem je Ustavni sud već odlučivao, a iz navoda ili dokaza iznesenih u zahtjevu ne proizlazi da ima osnova za ponovno odlučivanje;
- e) ako su izmijenjene pravne okolnosti;
- f) podnositelj zahtjeva je propustio da u ostavljenom roku dopuni/precizira zahtjev;
- g) osporeni opći akt nije na snazi.

Član 20.
(Dostavljanje zahtjeva/apelacije)

- (1) Zahtjev za pokretanje postupka/apelacija upućen Ustavnom sudu šalje se poštom ili se predaje neposredno Ustavnom sudu.
- (2) Podnesak iz stava (1) ovog člana se smatra primljenim danom prijema u Ustavnom sudu, odnosno danom predaje podneska pošti preporučeno.
- (3) Elektronska pošta, pismena dostavljena telefaksom, te brzoprijavni upućeni Ustavnom sudu ne smatraju se podnescima kojima se pokreće ustavnosudski postupak, odnosno kojima se predlaže pokretanje ustavnosudskog postupka, osim ukoliko se dostavljaju na zahtjev Ustavnog suda, ili kada to odobri Ustavni sud.

Član 21.
(Sadržaj zahtjeva/apelacije)

- (1) Zahtjev za pokretanje postupka iz člana VI/3.a) Ustava i Amandmana I treba sadržavati:
 - a) naziv akta koji je predmet spora sa oznakom naziva i broja službenog glasila u kojem je objavljen;

- b) odredbe Ustava za koje se smatra da su povrijeđene;
 - c) navode, činjenice i dokaze na kojima se zahtjev zasniva;
 - d) potpis ovlaštenog lica, odnosno podnosioca zahtjeva.
- (2) Apelacija iz člana VI/3.b) Ustava treba sadržavati:
- a) odluku suda u Bosni i Hercegovini koja se osporava;
 - b) odredbe Ustava i/ili međunarodnih dokumenata o ljudskim pravima koje se primjenjuju u Bosni i Hercegovini za koje apelant smatra da su povrijeđene;
 - c) navode, činjenice i dokaze na kojima se apelacija zasniva;
 - d) u nedostatku osporene odluke, razloge za podnošenje apelacije;
 - e) potpis podnosioca apelacije, odnosno ovlaštenog opunomoćenika;
 - f) posebnu punomoć za zastupanje pred Ustavnim sudom ako podnositelj apelacije ima zastupnika.
- (3) Apelacija iz stava (2) ovog člana se podnosi obavezno na posebnom obrascu dostupnom u Ustavnom sudu ili na web-stranici Ustavnog suda. Obrazac čini sastavni dio ovih pravila. Apelacija se obavezno podnosi u tekstu koji je elektronski ili mehanografski obrađen.
- (4) Zahtjev iz člana VI/3.c) Ustava treba sadržavati:
- a) odredbe iz zakona za kojeg se traži ocjena kompatibilnosti uz naznaku službenog glasila u kojem je zakon objavljen;
 - b) odredbe Ustava, Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama i njenim protokolima, te zakona Bosne i Hercegovine koji je predmet ocjenjivanja kompatibilnosti, postojanja ili domašaja nekog općeg pravila međunarodnog javnog prava koje je bitno za odluku Ustavnog suda;
 - c) navode, činjenice i dokaze na kojima se zahtjev zasniva;
 - d) potpis ovlaštenog lica.
- (5) Kada Ustavni sud preispituje proceduralnu ispravnost predložene odluke prema članu IV/3.f) Ustava, uz zahtjev se prilaže ovjeren prijepis te odluke sa obrazloženjem procedure.
- (6) Podnositelj zahtjeva/apelacije je dužan obavijestiti Ustavni sud o svim promjenama adrese, pravnog i činjeničnog stanja u vezi sa zahtjevom/apelacijom koje su se desile nakon podnošenja zahtjeva/apelacije Ustavnom sudu. U suprotnom, Ustavni sud će donijeti odluku prema stanju u spisu.

Član 22.

(Dopuna zahtjeva/apelacije)

- (1) Kada je zahtjev/apelacija upućen Ustavnom sudu nepotpun, u smislu člana 21. ovih pravila, ili ne sadrži podatke neophodne za vođenje postupka, Ustavni sud će zatražiti od podnosioca zahtjeva, odnosno apelanta, da u određenom roku, a najduže u roku od 15 dana od dana prijema poziva za dopunu, te nedostatke otkloni.
- (2) Ako podnositelj u roku iz stava (1) ovog člana ne otkloni nedostatke, zahtjev/apelacija će se odbaciti.

- (3) Apelacija/zahtjev se bez zahtjeva Ustavnog suda ne može dopunjavati van roka iz člana 18. stav (1) ovih pravila.

Član 23. **(Odgovor na zahtjev/apelaciju)**

- (1) Sudija izvjestitelj, odnosno registrar određuju rok za dostavu odgovora na navode iz zahtjeva/apelacije.
- (2) Ustavni sud dostavlja zahtjev/apelaciju donositelju osporenog akta radi davanja odgovora, odnosno dostavljanja spisa.
- (3) Ustavni sud dostavlja apelaciju i drugoj stranci u postupku u kojem je donesena presuda/odluka koja se osporava apelacijom s ciljem davanja odgovora.
- (4) Nedostavljanje odgovora na zahtjev/apelaciju ne utječe na tok postupka pred Ustavnim sudom, koji će u tom slučaju svoju odluku temeljiti na dostavljenim informacijama koje nisu osporili drugi učesnici u postupku.
- (5) U slučaju odbacivanja zahtjeva/apelacije, Ustavni sud može donijeti odluku, a da prethodno zahtjev/apelacija nije dostavljen drugoj stranci na izjašnjavanje.
- (6) Kada se radi o istom ili sličnom pitanju, Ustavni sud neće dostavljati zahtjev/apelaciju radi davanja odgovora, već će uzeti u obzir ranije dostavljene odgovore.

Član 24. **(Sudija izvjestitelj)**

- (1) Sudije izvjestitelji se, u pravilu, zadužuju predmetom po abecednom redu prezimena sudija, nakon ispitivanja dopustivosti. Predsjednik Ustavnog suda može odlučiti o zaduživanju sudije izvjestitelja na drugi način.
- (2) U predmetima koji se odnose na isto činjenično ili pravno pitanje može se zadužiti jedan sudija izvjestitelj.
- (3) Kada odlučuje o predmetu, Ustavni sud može, na prijedlog sudije izvjestitelja, odlučiti o razduživanju tog sudije.
- (4) Sudija izvjestitelj daje saglasnost da se prijedlog odluke iznese na sjednicu Ustavnog suda.

Član 25. **(Hitno postupanje)**

- (1) Hitno postupanje je obavezno u predmetima koji se tiču zahtjeva podnesenih na osnovu člana IV/3.f) Ustava, izbornih prava i odluka o privremenim mjerama.
- (2) U određivanju redoslijeda po kojem će se postupati s predmetima Ustavni sud će uzeti u obzir važnost i hitnost postavljenih pitanja na osnovu kriterija koje je sam utvrdio.
- (3) Predsjednik Ustavnog suda može dati prvenstvo nekom određenom zahtjevu/apelaciji.

Član 26.
(Uvid u predmete)

- (1) Učesnici u postupku imaju pravo izvršiti uvid u spise predmeta koji se vodi pred Ustavnim sudom u skladu sa aktima Ustavnog suda i zakonom koji uređuje pristup informacijama.
- (2) Nacrti i prijedlozi odluka, rješenja i drugih akata koji su pripremljeni za odlučivanje, kao i akti koji su određeni kao tajna u smislu ovih pravila ne mogu se davati na uvid.
- (3) Uvid u spis odobrava generalni sekretar Ustavnog suda, a obavlja se u službenim prostorijama Ustavnog suda i u prisustvu ovlaštenog zaposlenika Ustavnog suda, u skladu sa općim aktom Ustavnog suda.

Član 27.
(Kopije akata)

- (1) Učesnici u postupku mogu tražiti iz predmeta kopiju akata, osim onih koji se, prema članu 26. stav (2) ovih pravila, ne mogu davati na uvid.
- (2) Kopiranje akata iz predmeta odobrava generalni sekretar Ustavnog suda, a obavlja se u službenim prostorijama Ustavnog suda, u skladu sa općim aktom Ustavnog suda.

Član 28.
(Obavještenje o toku postupka)

- (1) Obavještenje o toku postupka pred Ustavnim sudom daje predsjednik Ustavnog suda, odnosno registrar Ustavnog suda po ovlaštenju predsjednika.
- (2) Niko nema pravo davati podatke o sudiji izvjestitelju i pravnom savjetniku sudije kojem je predmet raspoređen, niti podatke koji se odnose na odlučivanje u predmetu.

Član 29.
(Dostavljanje akata)

Akti Ustavnog suda, pozivi i drugo dostavljaju se licima na koja se odnose preporučeno poštom ili neposredno uz dostavnicu.

Član 30.
(Osnov za odlučivanje)

- (1) Ustavni sud raspravlja i odlučuje o predmetu na osnovu prijedloga odluke sudije izvjestitelja, odnosno Ureda registrara.
- (2) O pojedinim pitanjima koja su značajna za donošenje odluke Ustavni sud može, radi zauzimanja prethodnog stava, raspravljati na osnovu memoranduma sudije izvjestitelja ili Ureda registrara.
- (3) Na prijedlog sudije izvjestitelja ili drugog sudije nacrt odluke se može preliminarno razmatrati bez glasanja o prijedlogu, ili se može samo indikativno glasati u kojem smjeru treba pripremiti prijedlog odluke.

Član 31.
(Obim odlučivanja)

Pri odlučivanju Ustavni sud, u pravilu, ispituje da li postoje samo one povrede koje su iznesene u zahtjevu/apelaciji.

Član 32.
(Spajanje i razdvajanje predmeta)

- (1) Kada se Ustavnom sudu dostavi više zahtjeva/apelacija iz njegove nadležnosti o istom pitanju, Ustavni sud će, u pravilu, donijeti odluku o spajanju predmeta u kojima će voditi jedan postupak i donijeti jednu odluku.
- (2) Spajanje zahtjeva, u smislu stava (1) ovog člana, neće se vršiti ako bi to znatnije produžavalo postupak.

Član 33.
(Sadržaj odluka)

- (1) Odluka o meritumu sadrži:
 - a) Uvod,
 - b) Izreku,
 - c) Obrazloženje,
 - d) Zaključak.
- (2) Uvod sadrži: ustavnu osnovu i odgovarajuću odredbu Pravila Ustavnog suda, naziv „Ustavni sud Bosne i Hercegovine”, broj predmeta, ime i prezime, odnosno naziv podnosioca zahtjeva/apelanta, sastav tijela koje odlučuje (imena i prezimena sudija koji su učestvovali u odlučivanju prema redoslijedu iz člana 88. ovih pravila bez navođenja akademskih titula), datum održavanja sjednice i vrstu odluke.
- (3) Izreka sadrži: odluku Ustavnog suda o predmetu odlučivanja i naznaku da li se odluka objavljuje u službenim glasilima.
- (4) Obrazloženje odluka donesenih na osnovu člana VI/3.b) sadrži: uvod, postupak pred Ustavnim sudom, činjenice, navode iz apelacije, navode iz odgovora na apelaciju, relevantne propise, dopustivost, meritum i zaključak.
- (5) Obrazloženje odluka donesenih na osnovu čl. VI/3.a), VI/3.c), IV/3.f) Ustava i Amandmana I sadrži: uvod, postupak pred Ustavnim sudom, navode iz zahtjeva, navode iz odgovora na zahtjev, relevantne propise, dopustivost, meritum i zaključak.
- (6) Izuzetno, Ustavni sud može donijeti i odluku o meritumu koja sadrži samo izreku, kratko obrazloženje i poziv na odluku koja je prethodno donesena u istoj pravnoj i činjeničnoj situaciji.
- (7) Obrazloženje ostalih odluka Ustavnog suda može sadržavati odgovarajuće elemente, ovisno o vrsti odluke.

Član 34.
(Obaveze drugih institucija)

Institucije Bosne i Hercegovine, entitetā, Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, pravna i fizička lica i drugi dužni su Ustavnom sudu, na njegov zahtjev, davati podatke i obavještenja potrebna za rad Ustavnog suda i preduzimati, po nalogu Ustavnog suda, radnje koje su od interesa za vođenje postupka.

Poglavlje I.

SJEDNICE USTAVNOG SUDA

Član 35.
(Mjesto održavanja)

- (1) Ustavni sud radi u sjednici.
- (2) Sjednica Ustavnog suda se održava u sjedištu Ustavnog suda.
- (3) Izuzetno, sjednica Ustavnog suda se može održati izvan sjedišta Ustavnog suda.

Član 36.
(Zakazivanje sjednica)

- (1) Predsjednik Ustavnog suda zakazuje sjednicu, predlaže dnevni red i predsjedava sjednicom Ustavnog suda. Predsjednik Ustavnog suda može ovlastiti jednog od potpredsjednika da predsjedava sjednicom Ustavnog suda u smislu člana 88. ovih pravila.
- (2) Predsjednik Ustavnog suda zakazat će sjednicu i:
 - a) kada Ustavni sud zaključi da se sjednica održi;
 - b) kada sazivanje sjednice traži sudija radi razmatranja pitanja iz nadležnosti Ustavnog suda.
- (3) Predsjednik Ustavnog suda predlaže dnevni red i predsjedava sjednicama.
- (4) Dnevni red sjednice utvrđuje Ustavni sud na sjednici.
- (5) U slučaju iz stava (2) alineja b) ovog člana, predsjedniku Ustavnog suda podnosi se pismeni zahtjev sa obrazloženjem.
- (6) Nakon što predsjednik Ustavnog suda objavi da Ustavni sud zasjeda i predloži dnevni red, svaki sudija ima pravo da predloži dopunu, odnosno skidanje pojedinog predmeta s dnevnog reda uz usmeno obrazloženje prijedloga.
- (7) Ako je skidanje predmeta s dnevnog reda predložio i usmeno obrazložio sudija koji je ujedno sudija izvjestitelj, o tom prijedlogu se ne raspravlja, niti se o njemu glasa, nego se zapisnički utvrđuje da je predmet skinut s dnevnog reda.

- (8) Ako je skidanje predmeta s dnevnog reda predložio i usmeno obrazložio sudija koji nije sudija izvjestitelj u tom predmetu, a sudija izvjestitelj prihvati prijedlog, na odgovarajući način se primjenjuje stav (7) ovog člana.
- (9) Ako je skidanje predmeta s dnevnog reda predložio i usmeno obrazložio sudija koji nije sudija izvjestitelj u tom predmetu, a sudija izvjestitelj nije prihvatio prijedlog, odluka o skidanju predmeta s dnevnog reda donosi se većinom glasova svih sudija.

Član 37. (Poziv za sjednicu)

- (1) Poziv za sjednicu Ustavnog suda, predmeti i drugi materijali koji će biti razmatrani na sjednici dostavljaju se sudijama najkasnije osam dana prije dana održavanja sjednice.
- (2) Izuzetno, u hitnim slučajevima, pozivi za sjednicu Ustavnog suda, predmeti i drugi materijali koji će biti razmatrani na sjednici mogu se dostaviti i u kraćem roku.
- (3) Ured registrara će pravovremeno dostavljati nacрте odluka sudiji izvjestitelju u predmetima u kojima je određen sudija izvjestitelj.

Član 38. (Prisustvo sjednicama)

- (1) Sjednicama Ustavnog suda prisustvuju sudije, generalni sekretar, registrar, šefovi odjela i lice zaduženo za saradnju s medijima.
- (2) Predsjednik Ustavnog suda može odlučiti da sjednici prisustvuju i druga stručna lica.

Član 39. (Obavezno odgađanje sjednice)

Sjednica Ustavnog suda u plenarnom sazivu kojoj ne prisustvuju najmanje trojica sudija koje je izabrao Predstavnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine i najmanje jedan sudija kojeg je izabrala Narodna skupština Republike Srpske se odgađa s tim da će se, u slučaju ponavljanja iste situacije bez opravdanih razloga, naredna sjednica održati.

Član 40. (Tok sjednice)

- (1) Predsjednik Ustavnog suda vodi sjednicu Ustavnog suda prema prihvaćenom dnevnom redu.
- (2) Prije otvaranja rasprave predsjednik Ustavnog suda je ovlašten:
 - a) naznačiti dužinu trajanja cjelokupne rasprave o predmetu,
 - b) odrediti dužinu trajanja izlaganja pri prvom javljanju za riječ,
 - c) odrediti dopušteni broj i dužinu trajanja replika na pojedinu raspravu.

- (3) Pri određivanju vremenskog trajanja radnji iz stava (2) ovog člana predsjednik Ustavnog suda uvažava složenost predmeta, te jasnoću, preglednost i iscrpnost obrazloženja prijedloga odluke, rješenja, odnosno izvještaja i uvodnog usmenog obrazloženja sudije izvjestitelja.
- (4) O predmetu koji je na dnevnom redu sjednice Ustavnog suda prije raspravljanja i glasanja sudija izvjestitelj će ukratko iznijeti relevantna činjenična i pravna pitanja značajna za raspravljanje i odlučivanje i dati prijedlog odluke.
- (5) Sudija izvjestitelj može zatražiti da registrar izloži činjenice predmeta i pruži informacije o relevantnim propisima i relevantnoj praksi.
- (6) Nakon izlaganja sudije izvjestitelja, odnosno registrara, riječ se daje sudijama prema redoslijedu po kojem su tražili riječ.
- (7) Riječ za repliku ili komentar daje se kada sve sudije koje su se prijavile za raspravu završe svoja izlaganja.
- (8) U raspravljanju mogu učestvovati generalni sekretar i registrar Ustavnog suda, a na poziv predsjednika Ustavnog suda i šefovi odjela Ustavnog suda i pravni savjetnici sudija Ustavnog suda.
- (9) Predsjednik Ustavnog suda ima pravo da upozori učesnika u raspravljanju na dužinu usmenog izlaganja ukoliko ocijeni da je neosnovano dugo.
- (10) U slučaju kada sudija ne okonča svoju raspravu u naznačenom vremenu, predsjednik Ustavnog suda ga upozorava da je isteklo vrijeme i određuje jednu minutu da sažme i okonča raspravu. Nakon proteka tog vremena, predsjednik Ustavnog suda je ovlašten da prekine izlaganje sudije i da dâ riječ sljedećem učesniku u raspravi.

Član 41. (Odgadanje raspravljanja)

Ustavni sud može odgoditi, odnosno prekinuti raspravljanje o predmetu, s ciljem pribavljanja novih podataka i obavještenja, kao i u drugim slučajevima.

Član 42. (Donošenje odluke)

- (1) Poslije završenog raspravljanja o predmetu Ustavni sud donosi odluku.
- (2) U donošenju odluke Ustavnog suda može učestvovati samo sudija koji je bio prisutan sjednici na kojoj je obavljena rasprava o predmetu u kojem se donosi odluka.
- (3) Sudija se ne može uzdržati od glasanja.
- (4) Odluka Ustavnog suda u Plenarnoj sjednici i Velikom vijeću donosi se većinom glasova od ukupno devet sudija Ustavnog suda.
- (5) Izuzetno, kada u Plenarnoj sjednici u donošenju odluke učestvuje manje od ukupnog broja od devet sudija, i to zbog razloga navedenih u članu 90. stav (1) ili članu 98. ovih

pravila, kao i kada nisu izabrane sve sudije, ili kada je sudija/sudije u dužem periodu, zbog bolesti, spriječen vršiti svoju funkciju, ukoliko najmanje pet sudija ne glasa identično o prijedlogu odluke o zahtjevu/apelaciji, u slučaju iz člana 98. odlučivanje o toj odluci će se odgoditi za jednu od narednih sjednica ali ne duže od šest mjeseci, a ako se ista situacija nakon isteka tog roka ponovi, glas predsjednika Ustavnog suda, odnosno sudije koji ga zamjenjuje, računa se dvostruko.

- (6) Odluka Malog vijeća se donosi jednoglasno.
- (7) Glasanje se vrši javno, dizanjem ruke.
- (8) Glasanje se vrši prema redosljedu po kojem su podneseni prijedlozi o čemu se prethodno može provesti preliminarno neobavezujuće glasanje o predloženoj odluci ili o pojedinim dijelovima odluke. Prijedlog koji prilikom preliminarnog glasanja dobije najviše glasova smatra se prvim prijedlogom o kojem se glasa u skladu sa stavom (1) ovog člana.
- (9) U ostalim slučajevima kao prvi prijedlog o kojem se glasa smatra se prijedlog sudije izvjestitelja ukoliko sudija izvjestitelj ne predloži drukčije.

Član 43. (Izdvojena mišljenja)

- (1) Svaki sudija koji je učestvovao u razmatranju predmeta ima pravo da izdvoji svoje mišljenje u skladu ili suprotno odluci, ili samo da dâ izjavu o neslaganju ili pridruživanju izdvojenom mišljenju.
- (2) Sudija ima pravo i dužnost da pismeno izloži i obrazloži izdvojeno mišljenje najkasnije u roku od 15 dana od dana kada mu odluka bude dostavljena nakon utvrđivanja stručno-tehničke redakcije teksta.
- (3) Izdvojeno mišljenje sudije se prilaže uz zapisnik sa sjednice i ulaže u predmet na koji se odnosi, a u donesenoj odluci i rješenju se konstatira da je dato izdvojeno mišljenje.
- (4) Izdvojeno mišljenje se prilaže uz odluku kao aneks. Odluka se objavljuje u službenim glasilima i publikaciji Ustavnog suda zajedno sa izdvojenim mišljenjem.
- (5) Do dostave izdvojenog mišljenja, ili do isteka roka iz stava (2) ovog člana, odluka se ne otprema. Ako izdvojeno mišljenje nije dostavljeno do isteka roka iz stava (2) ovog člana, odluka se otprema, a naknadno dostavljeno izdvojeno mišljenje se ulaže u ustavnosudski spis i čini njegov sastavni dio.

Član 44. (Snimanje sjednica)

- (1) Sjednice Ustavnog suda se snimaju.
- (2) Snimak/audiozapis se prilaže uz zapisnik i čini njegov sastavni dio.
- (3) Način upotrebe snimka/audiozapisa je uređen općim aktom Ustavnog suda.

Član 45.
(Zapisnik sjednica)

- (1) O toku sjednica Ustavnog suda se vodi zapisnik.
- (2) Zapisnik sjednice Ustavnog suda sadrži:
 - a) datum i mjesto održavanja sjednice;
 - b) imena prisutnih i odsutnih sudija;
 - c) imena drugih lica prisutnih sjednici;
 - d) predmet razmatranja i odlučivanja;
 - e) izreku (dispozitiv) donesene odluke;
 - f) rezultat glasanja s naznakom koji je sudija glasao protiv odluke, odnosno koji je izdvojio mišljenje;
 - g) druge zaključke koji su doneseni povodom rasprave o predmetu.
- (3) Kada je isključena javnost sa sjednice ili njenog dijela, u zapisnik se unosi i konstatacija o tome.
- (4) Zapisnik sa sjednice Ustavnog suda se usvaja, u pravilu, na narednoj sjednici.
- (5) Usvojeni zapisnik sa sjednice Ustavnog suda potpisuju predsjednik Ustavnog suda i generalni sekretar Ustavnog suda.
- (6) Zapisnik je sastavni dio arhive Ustavnog suda i čuva se u skladu sa općim aktom Ustavnog suda.

Član 46.
(Javna rasprava)

- (1) Kada je u postupku pred Ustavnim sudom potrebno neposredno raspraviti pitanje značajno za donošenje odluke, Ustavni sud će u Plenarnoj sjednici održati javnu raspravu.
- (2) O potrebi da se održi javna rasprava Ustavni sud odlučuje na prijedlog sudije izvjestitelja ili drugog sudije.

Član 47.
(Pozivanje na javnu raspravu)

- (1) Na javnu raspravu se pozivaju učesnici u postupku.
- (2) Kada je potrebno, na javnu raspravu se pozivaju i lica koja mogu Ustavnom sudu dati stručna mišljenja i objašnjenja značajna za donošenje odluke.
- (3) O pozivanju lica iz stava (2) ovog člana odlučuje Ustavni sud na prijedlog sudije izvjestitelja. Učesnici se ne honoriraju.

Član 48.
(Rok za pozivanje)

- (1) Poziv za javnu raspravu i odgovarajući materijal se dostavljaju najkasnije osam dana prije održavanja javne rasprave.
- (2) Izuzetno, poziv za javnu raspravu se može dostaviti i u kraćem roku.

Član 49.
(Mjesto održavanja)

- (1) Javna rasprava se održava u sjedištu Ustavnog suda.
- (2) Kada postoje posebni razlozi, Ustavni sud može odlučiti da se javna rasprava održi izvan sjedišta Ustavnog suda.

Član 50.
(Posljedice neprisustva pozvanih učesnika)

Odsustvovanje učesnika u postupku na javnoj raspravi ne sprečava Ustavni sud da održi javnu raspravu i donese odluku.

Član 51.
(Odgađanje i prekidanje)

- (1) Kada je potrebno, Ustavni sud može javnu raspravu odgoditi ili prekinuti s ciljem pribavljanja potrebnih podataka i obavještenja, kao i u drugim opravdanim slučajevima.
- (2) U slučaju iz stava (1) ovog člana predsjednik Ustavnog suda obavijestit će učesnike u postupku i druga pozvana lica o tome kada će se održati, odnosno nastaviti javna rasprava.

Član 52.
(Rukovođenje javnom raspravom)

- (1) Predsjednik Ustavnog suda otvara javnu raspravu, saopćava predmet rasprave i vodi sjednicu u smislu člana 40. ovih pravila.
- (2) Generalni sekretar Ustavnog suda obavještava Ustavni sud o prisustvu učesnika u postupku i drugih pozvanih lica.

Član 53.
(Uloga predsjednika Suda)

- (1) Predsjednik Ustavnog suda izlaže na javnoj raspravi stanje stvari i sporna pravna pitanja značajna za raspravljanje, ne iznoseći pri tome svoj stav za donošenje odluke.
- (2) Poslije izlaganja predsjednika Ustavnog suda učesnici u postupku iznose i obrazlažu svoje stavove i odgovaraju na navode iznesene u raspravi, a druga pozvana lica daju svoja mišljenja značajna za razjašnjenje stanja stvari.

Član 54.
(Održavanje reda)

- (1) O održavanju reda na javnoj raspravi se stara predsjednik Ustavnog suda.
- (2) S tim ciljem on može:
 - a) opomenuti lice koje remeti red;
 - b) oduzeti riječ licu koje nanosi uvredu Ustavnom sudu ili nekom drugom, odnosno koje na drugi način zloupotrebljava dobijenu riječ;
 - c) udaljiti s javne rasprave lice koje, i pored opomene, ometa tok javne rasprave.

Član 55.
(Zaključivanje javne rasprave)

Kada su završena izlaganja učesnika u postupku i drugih pozvanih lica, te kada nema ni pitanja koja bi trebalo riješiti, predsjednik Ustavnog suda zaključuje javnu raspravu i obavještava učesnike u postupku i druga prisutna lica o vremenu i načinu saopćavanja odluke Ustavnog suda.

Član 56.
(Zapisnik)

- (1) O javnoj raspravi vodi se zapisnik.
- (2) U zapisnik s javne rasprave se unose i podaci iz člana 45. ovih pravila.
- (3) Ako nije vršeno audiosnimanje javne rasprave, u zapisnik se unosi sažeto izlaganje učesnika u postupku i drugih prisutnih lica.
- (4) Uz zapisnik s javne rasprave se prilažu izlaganja učesnika u postupku i drugih prisutnih lica koja svoja pisana izlaganja mogu predati Ustavnom sudu.

Poglavlje II.

ODLUKE I DRUGI AKTI USTAVNOG SUDA

Član 57.
(Vrste odluka)

- (1) Nakon vijećanja i glasanja Ustavni sud donosi odluke.
- (2) Odluke Ustavnog suda su o:
 - a) dopustivosti zahtjeva/apelacije;
 - b) dopustivosti i meritumu zahtjeva/apelacije (potpuna ili djelimična);
 - c) prestanku važenja odredbe/općeg akta nesaglasne sa Ustavom;

- d) obustavi postupka;
 - e) privremenoj mjeri.
- (3) U slučaju potrebe u postupku pred Ustavnim sudom, kao i o unutrašnjim pitanjima Ustavnog suda mogu se donositi rješenja i zaključci.

Član 58.
(Odluka o dopustivosti)

Ustavni sud donosi odluku o dopustivosti kojom odbacuje zahtjev/apelaciju pod uvjetima iz čl. 18, 19. i 22. ovih pravila.

Član 59.
(Odluka o dopustivosti i meritumu)

- (1) Ustavni sud donosi odluku o dopustivosti i meritumu kada usvaja ili odbija zahtjev/apelaciju.
- (2) Ustavni sud usvaja zahtjev/apelaciju kada, u skladu sa svojim nadležnostima iz člana VI/3.a) i VI/3.b) Ustava i Amandmana I, utvrdi povredu Ustava, odnosno kada, u skladu sa svojim nadležnostima iz člana VI/3.c) Ustava, utvrdi da je zakon o čijem važenju ovisi odluka bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini inkompatibilan sa Ustavom, Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda ili sa zakonima Bosne i Hercegovine, ili u pogledu postojanja ili domašaja nekog općeg pravila međunarodnog javnog prava koje je bitno za odluku suda.
- (3) Ustavni sud odbija zahtjev/apelaciju kada, u skladu sa svojim nadležnostima iz člana VI/3.a) i VI/3.b) Ustava i Amandmana I, utvrdi da ne postoji povreda Ustava, odnosno da ne postoji povreda u smislu nadležnosti Ustavnog suda iz člana VI/3.c) Ustava.
- (4) Ustavni sud svojom odlukom usvaja zahtjev kada utvrdi da postoji proceduralna ispravnost zahtjeva podnesenog u skladu sa članom IV/3.f) Ustava.
- (5) Ustavni sud svojom odlukom odbija zahtjev kada utvrdi da ne postoji proceduralna ispravnost zahtjeva podnesenog u skladu sa članom IV/3.f) Ustava.

Član 60.
(Djelimična odluka)

Ustavni sud može donijeti djelimičnu odluku ako zahtjev/apelacija sadrži više pitanja i ako to priroda slučaja omogućava.

Član 61.
(Djelovanje odluka o zahtjevu)

- (1) Ustavni sud odlukom kojom usvaja zahtjev odlučuje o njenom pravnom djelovanju (*ex tunc, ex nunc*).
- (2) Odlukom kojom se utvrđuje nesaglasnost iz člana VI/3.a) i VI/3.c) Ustava Ustavni sud može u cijelosti ili djelimično ukinuti opći akt ili njegove pojedine odredbe.

- (3) Ukinuti opći akt, odnosno njegove ukinute odredbe prestaju važiti narednog dana od dana objavljivanja odluke Ustavnog suda u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”.
- (4) Izuzetno, Ustavni sud može odlukom kojom se utvrđuje nesaglasnost iz člana VI/3.a) i VI/3.c) Ustava odrediti rok za usaglašavanje koji ne može biti duži od šest mjeseci.
- (5) Ako se u ostavljenom roku iz stava (4) ovog člana ne otkloni utvrđena nesaglasnost, Ustavni sud će svojom odlukom utvrditi da nesaglasne odredbe prestaju važiti.
- (6) Narednog dana od dana objavljivanja odluke iz stava (4) ovog člana u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine” prestaju važiti nesaglasne odredbe.

Član 62. **(Djelovanje odluka o apelaciji)**

- (1) Odlukom kojom usvaja apelaciju Ustavni sud ukida osporenu odluku i predmet vraća sudu, odnosno organu koji je donio tu odluku, na ponovni postupak, osim u slučaju kada se posljedice kršenja ustavnih prava mogu otkloniti na drugi način.
- (2) Ako je do donošenja odluke Ustavnog suda promijenjen zakon koji određuje nadležnost za postupanje u toj pravnoj stvari, sud, odnosno organ koji je donio ukinutu odluku dužan je bez odgađanja dostaviti predmet nadležnom sudu, odnosno organu.
- (3) U obrazloženju odluke Ustavni sud navodi koje je ustavno pravo povrijeđeno i u čemu se sastoji povreda.
- (4) Sud, odnosno organ čija je odluka ukinuta dužan je da donese novu odluku pri čemu je obavezan da poštuje pravno shvatanje Ustavnog suda o povredi Ustavom utvrđenih prava i osnovnih sloboda podnosioca apelacije.
- (5) Izuzetno, ako organ čija je odluka ukinuta u smislu prethodnog stava donese novu odluku bez poštivanja pravnog shvatanja Ustavnog suda, Ustavni sud može sam odlučiti o meritumu predmeta ukoliko postoji odluka organa koja ne krši ustavna prava, tako što će takvu odluku ostaviti na pravnoj snazi.
- (6) Postupak pred sudom, odnosno organom iz stava (4) ovog člana je hitan.
- (7) Odlukom kojom usvaja apelaciju zbog povrede člana II/3.e) Ustava, zbog nedonošenja odluke u razumnom roku, Ustavni sud može naložiti hitno okončanje postupka.
- (8) Ukoliko Ustavni sud ne odluči drugačije, pravno djelovanje odluka o apelaciji počinje dostavljanjem odluke subjektu nadležnom za njeno izvršenje.

Član 63. **(Odluka o obustavi postupka)**

- (1) Ustavni sud će donijeti odluku kojom obustavlja postupak o zahtjevu/apelaciji kada je u toku postupka:
 - a) otklonjena neustavnost osporenog akta;
 - b) osporeni opći akt prestao važiti;
 - c) apelant umro, ili kada je apelant koji je pravno lice prestao postojati;

- d) podnositelj zahtjeva/apelacije odustao od zahtjeva/apelacije;
 - e) prestala postojati pretpostavka za vođenje postupka (podnositelj izgubio interes), ili kada Ustavni sud utvrdi da nije svrsishodno voditi daljnji postupak pod uvjetom da je to u skladu s poštivanjem ljudskih prava.
- (2) U slučaju iz tač. a) i b) stava (1) ovog člana Ustavni sud će nastaviti postupak ako se radi o očiglednoj povredi odredaba člana II Ustava, ili ukoliko posljedice povrijeđenih prava i sloboda nisu otklonjene, a u slučaju iz tačke c) stava (1) ovog člana ako nasljednik, odnosno pravni sljednik, u roku od 30 dana od dana smrti/ prestanka postojanja pravnog lica, odnosno izmjene statusa, podnese pismeni zahtjev da preuzima nastavak postupka.

Član 64. **(Odluka o privremenoj mjeri)**

- (1) Ustavni sud može, na vlastitu inicijativu ili na zahtjev podnositelja zahtjeva ili apelanta, odrediti svaku privremenu mjeru za koju smatra da je treba donijeti u interesu stranaka ili pravilnog vođenja postupka.
- (2) Izuzetno, predsjednik Ustavnog suda može, u nemogućnosti sazivanja sjednice, odrediti privremenu mjeru iz stava (1) ovog člana.
- (3) Odluka o mjeri iz st. (1) i (2) ovog člana se odmah dostavlja donositelju osporenog akta, stranci i drugim organima nadležnim za njeno izvršenje.
- (4) Postupak za donošenje privremene mjere je hitan, a odluka kojom se usvaja zahtjev za donošenje privremene mjere je obavezujuća do donošenja konačne odluke Ustavnog suda.
- (5) Zahtjev za donošenje privremene mjere može podnijeti učesnik u postupku pred Ustavnim sudom iz člana 16. ovih pravila pod uvjetom da je prethodno, u skladu s mogućnošću propisanom zakonom, tražio odgađanje izvršenja odluka redovnih sudova ili organa uprave u postupku koji je vođen pred tim sudovima, odnosno organima.

Član 65. **(Pravne posljedice odluke o zahtjevu)**

Svako kome je povrijeđeno pravo konačnim ili pravomoćnim pojedinačnim aktom, donesenim na osnovu odredaba koje su prestale važiti u smislu člana 61. ovih pravila, ima pravo da zatraži od nadležnog organa izmjenu tog pojedinačnog akta, a nadležni organ je obavezan da ponovi postupak i uskladi akt sa odlukom Ustavnog suda.

Član 66. **(Rok za podnošenje prijedloga)**

Prijedlog za izmjenu konačnog ili pravomoćnog pojedinačnog akta iz člana 65. ovih pravila može se podnijeti u roku od šest mjeseci od dana objavljivanja odluke Ustavnog suda u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”, ako od donošenja akta do donošenja odluke Ustavnog suda nije proteklo više od pet godina.

Član 67.
(Stručno-tehnička redakcija odluka)

- (1) Stručno-tehničku redakciju teksta odluka Ustavnog suda utvrđuje Redakciona komisija.
- (2) Predsjednik Redakcione komisije i registrar potpisima potvrđuju konačan tekst svih odluka.
- (3) Odluke koje se objavljuju obavezno se lektoriraju i objavljuju na službenim jezicima i pismima u Bosni i Hercegovini, prema odluci Ustavnog suda, vodeći pri tome računa o ravnopravnoj zastupljenosti, a značajnije odluke, nakon lektoriranja, prevode se na engleski jezik.
- (4) Odluke i rješenja koji se ne objavljuju dostavljaju se strankama na jednom od službenih jezika i pisama Bosne i Hercegovine.
- (5) Odluke se otpremaju, u pravilu, u roku od 30 dana od dana donošenja.

Član 68.
(Preispitivanje odluka)

- (1) U slučaju kada se otkrije neka činjenica koja bi po svojoj prirodi mogla odlučno utjecati na ishod spora i koja, kada je odluka bila donesena, nije bila poznata Ustavnom sudu i nije razumno mogla biti poznata stranci, ta stranka može, u roku od šest mjeseci nakon što je stekla saznanje o toj činjenici, zatražiti od Ustavnog suda preispitivanje te odluke, a najkasnije u roku od godinu dana od dana prijema odluke.
- (2) Izuzetno, ako Evropski sud za ljudska prava utvrdi da su u postupku pred Ustavnim sudom prekršena ljudska prava u pogledu pristupa sudu i ako je odluka Ustavnog suda bila zasnovana na tom kršenju, Ustavni sud će ponoviti postupak najkasnije u roku od tri mjeseca od konačnosti odluke Evropskog suda za ljudska prava.
- (3) U zahtjevu treba navesti odluku čije se preispitivanje traži, kao i podatke potrebne da se pokaže da su ispunjeni uvjeti predviđeni u stavu (1) ovoga člana. U prilogu zahtjeva se dostavlja kopija svih dokumenata koji ga potvrđuju. Zahtjev i ti dokumenti se dostavljaju Ustavnom sudu.
- (4) Izvorno vijeće će odbiti zahtjev ako nema razloga koji bi opravdao njegovo razmatranje. U tom slučaju Ured registrara će pismom obavijestiti podnositelja zahtjeva. Kada nije moguće sastaviti izvorno vijeće, predsjednik Ustavnog suda popunit će ili sastaviti vijeće.
- (5) Kada izvorno vijeće odluči da će preispitati svoju odluku, predmet preispitivanja se razmatra u skladu s pravilima koja se primjenjuju u redovnom postupku pred Ustavnim sudom.

Član 69.
(Potpisivanje odluka)

- (1) Izvornik odluke, pod kojim se podrazumijeva originalna odluka Ustavnog suda, potpisuju predsjednik Ustavnog suda i registrar, a objavljuje se samo s potpisom predsjednika Ustavnog suda.

- (2) Primjerak odluke koji se otprema ovjerava generalni sekretar Ustavnog suda.

Član 70.
(Ispravka grešaka)

- (1) Ako izvornik odluke sadrži tehničke greške, ili ako objavljeni tekst nije istovjetan sa izvornikom, ispravku daje generalni sekretar Ustavnog suda na osnovu zaključka Ustavnog suda.
- (2) Ispravka se dostavlja učesnicima u postupku i objavljuje na isti način kao i odluka.

Član 71.
(Objavljivanje odluka)

- (1) Ustavni sud prilikom donošenja odluka odlučuje o njihovom objavljivanju u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine” i u službenim glasilima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.
- (2) U odluci iz stava (1) ovog člana objavljuju se lična imena i prezimena podnosioca apelacije, odnosno pravnog lica, i druge stranke u postupku iz člana 16. ovih pravila, osim ako je podnositelj apelacije ili druga stranka u postupku pred Ustavnim sudom drukčije zahtijevala, ili ako priroda postupka to zahtijeva.

Poglavlje III.

IZVRŠENJE ODLUKA

Član 72.
(Obaveznost izvršenja, način i rok izvršenja)

- (1) Odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće i svako fizičko i pravno lice je dužno da ih poštuje.
- (2) Svi organi vlasti su dužni, u okviru svojih nadležnosti utvrđenih Ustavom i zakonom, provoditi odluke Ustavnog suda.
- (3) Svako ko ima pravni interes može tražiti da se izvrši odluka Ustavnog suda.
- (4) Ustavni sud u svojoj odluci može odrediti način i rok izvršenja odluke Ustavnog suda.
- (5) U roku iz stava (4) ovog člana organ koji je obavezan izvršiti odluku Ustavnog suda dužan je dostaviti obavještenje o preduzetim mjerama s ciljem izvršenja odluke Ustavnog suda, kako je to naznačeno u odluci.
- (6) U slučaju nepostupanja, odnosno kašnjenja u izvršavanju ili obavještanju Ustavnog suda o preduzetim mjerama, Ustavni sud donosi rješenje kojim se utvrđuje da odluka Ustavnog suda nije izvršena, odnosno može odrediti način izvršenja odluke. To rješenje se dostavlja nadležnom tužiocu, odnosno drugom organu nadležnom za izvršenje kojeg odredi Ustavni sud.

Član 73.
(Obustavljanje izvršenja)

Izvršenje konačnih, odnosno pravomoćnih pojedinačnih akata, donesenih na osnovu odredaba koje su prestale važiti u smislu člana 61. ovih pravila, ne može se ni odrediti ni provesti, a ako je izvršenje započeto, obustavit će se.

Član 74.
(Naknada za nematerijalnu štetu)

- (1) U odluci kojom usvaja apelaciju Ustavni sud može odrediti naknadu za nematerijalnu štetu.
- (2) Ako Ustavni sud odredi da je potrebno dodijeliti novčanu naknadu, odredit će je na osnovu pravednosti, uzimajući u obzir standarde koji proizlaze iz prakse Ustavnog suda.

Poglavlje IV.

POSEBNE ODREDBE

Član 75.
(Dostavljanje na oglasnu ploču i web-stranicu)

- (1) Kada se pozivi, odluke, odnosno rješenja Ustavnog suda ne mogu iz bilo kojeg razloga dostaviti učesnicima u postupku, dostavljanje njima obavlja se stavljanjem poziva, odluke, odnosno rješenja na oglasnu ploču Ustavnog suda i web-stranicu Ustavnog suda.
- (2) Dostavljanje se smatra obavljenim nakon proteka osam dana od dana stavljanja poziva, odluke, odnosno rješenja na oglasnu ploču Ustavnog suda i web-stranicu Ustavnog suda.

Član 76.
(Ostala pitanja)

O pitanjima postupka pred Ustavnim sudom koja nisu utvrđena ovim pravilima Ustavni sud će odlučiti u svakom konkretnom slučaju.

DIO TREĆI – ORGANIZACIJA USTAVNOG SUDA

Poglavlje I.

PRAVA I DUŽNOSTI USTAVNOG SUDA

Član 77.

(Organizacione i finansijske nadležnosti)

- (1) Ustavni sud, osim vršenja funkcije u skladu sa odredbama Ustava, odlučuje o:
 - a) izboru predsjednika i potpredsjednika Ustavnog suda;
 - b) statusu i pravima u vezi sa imunitetom predsjednika i sudija Ustavnog suda;
 - c) unutrašnjoj organizaciji Ustavnog suda i Sekretarijata Ustavnog suda;
 - d) obrazovanju radnih tijela Ustavnog suda;
 - e) statusnim pitanjima lica koja imenuje i razrješava Ustavni sud;
 - f) planu rada Ustavnog suda i njegovom izvršavanju;
 - g) potrebama za finansiranjem rada Ustavnog suda;
 - h) usvajanju godišnjeg obračuna Ustavnog suda;
 - i) drugim pitanjima iz nadležnosti Ustavnog suda.
- (2) U ostvarivanju svoje finansijske samostalnosti Ustavni sud:
 - a) utvrđuje prijedlog budžetskih sredstava potrebnih za izvršavanje nadležnosti Ustavnog suda i upućuje ga Predsjedništvu Bosne i Hercegovine s ciljem uključivanja u prijedlog budžeta, u smislu člana VIII Ustava;
 - b) donosi finansijski plan Ustavnog suda u kojem planira i donosi odluke o ostvarivanju prihoda i izvršavanju rashoda u tekućoj godini;
 - c) usvaja godišnji obračun;
 - d) odlučuje o korištenju donacija i drugih izvora sredstava.

Član 78.

(Dodatno prisustvo)

- (1) Sjednici Ustavnog suda na kojoj se odlučuje o pitanjima iz člana 77. ovih pravila, osim predsjednika Ustavnog suda i sudija, prisustvuju generalni sekretar Ustavnog suda i registrar.
- (2) Kada se raspravlja o pitanjima iz stava (1) al. c), d), f), g) i h) i stava (2) člana 77. ovih pravila, sjednici prisustvuje pomoćnik generalnog sekretara Ustavnog suda, odnosno stručna lica koja odredi predsjednik Ustavnog suda.

Član 79.

(Saradnja s drugim sudovima i institucijama)

- (1) Ustavni sud saraduje s drugim ustavnim sudovima, odnosno tijelima iste nadležnosti.
- (2) Ustavni sud može organizirati sastanke i savjetovanja i učestvovati na sastancima i savjetovanjima na kojima se razmatraju pitanja značajna za rad Ustavnog suda.

Poglavlje II.

PREDSJEDNIK USTAVNOG SUDA I SUDIJE

Član 80.

(Izbor sudija)

- (1) Sudije Ustavnog suda se biraju u skladu sa članom VI/1. Ustava.
- (2) Sudije će biti istaknuti pravnici visokih moralnih kvaliteta. Svako lice s pravom glasa i takvim kvalifikacijama može biti sudija Ustavnog suda. Sudije koje izabere predsjednik Evropskog suda za ljudska prava ne mogu biti državljani Bosne i Hercegovine ili bilo koje susjedne države.
- (3) Sudija djeluje u Ustavnom sudu u ličnom svojstvu.

Član 81.

(Predsjednik i potpredsjednici)

Ustavni sud bira predsjednika Ustavnog suda i potpredsjednike iz reda sudija.

Član 82.

(Svečana izjava)

Prije preuzimanja dužnosti svaki izabrani sudija na prvom zasjedanju Ustavnog suda u Plenarnoj sjednici kojoj je taj sudija prisutan ili, u slučaju potrebe, pred predsjednikom Ustavnog suda daje i potpisuje sljedeću svečanu izjavu:

Svečano izjavljujem da ću se u vršenju dužnosti sudije Ustavnog suda Bosne i Hercegovine pridržavati Ustava i zakona Bosne i Hercegovine, da ću dužnost sudije vršiti savjesno i nepristrano.

Član 83.

(Izbor predsjednika)

- (1) Predsjednik Ustavnog suda se bira na Plenarnoj sjednici tajnim glasanjem rotacijom sudija koje su izabrala zakonodavna tijela entiteta iz člana VI/1.a) Ustava BiH s tim da u dva uzastopna mandata predsjednik Ustavnog suda ne može biti iz reda konstitutivnog naroda ili Ostalih iz kojeg je bio prethodni, niti predsjednik prije njega.

- (2) Ako u prvom krugu glasanja nijedan kandidat ne dobije većinu glasova, glasanje će se ponoviti i smatrat će se da je izabran onaj kandidat koji u drugom krugu dobije veći broj glasova.

Član 84.
(Mandat predsjednika)

- (1) Mandat predsjednika Ustavnog suda traje tri godine, a počinje da teče izborom.
- (2) Ako predsjednik Ustavnog suda prestane da bude član Ustavnog suda prije isteka mandata, Ustavni sud će u Plenarnoj sjednici imenovati predsjednika za preostalo vrijeme mandata prema principima utvrđenim u članu 83. ovih pravila.

Član 85.
(Predstavljanje Ustavnog suda)

Predsjednik Ustavnog suda predstavlja Ustavni sud, organizira, rukovodi, zakazuje i predsjedava sjednicama i javnim raspravama, potpisuje odluke Ustavnog suda, stara se o ostvarivanju saradnje s drugim institucijama, donosi pojedinačne akte i vrši druge dužnosti predviđene ovim pravilima i drugim aktima Ustavnog suda.

Član 86.
(Izbor potpredsjednika)

- (1) Ustavni sud na istoj sjednici na kojoj se bira predsjednik Ustavnog suda bira tri potpredsjednika Ustavnog suda.
- (2) Potpredsjednik Ustavnog suda se bira iz reda svih sudija.
- (3) Predsjednik Ustavnog suda i potpredsjednik Ustavnog suda ne mogu istovremeno biti birani iz istog konstitutivnog ili ostalih naroda.
- (4) Mandat potpredsjednika Ustavnog suda traje kao i mandat predsjednika.
- (5) Način glasanja za potpredsjednika istovjetan je načinu glasanja za predsjednika Ustavnog suda.
- (6) Odredba člana 83. ovih pravila primjenjuje se i na potpredsjednike Ustavnog suda.

Član 87.
(Zamjenjivanje predsjednika)

- (1) Predsjednika Ustavnog suda, u slučaju njegove odsutnosti ili spriječenosti, zamjenjuje potpredsjednik kojeg odredi predsjednik Ustavnog suda.
- (2) Ustavni sud na sjednici, u slučaju da predsjednik Ustavnog suda ne može odrediti potpredsjednika koji će ga zamijeniti, određuje koji će od izabраниh potpredsjednika zamjenjivati predsjednika Ustavnog suda u smislu stava (1) ovog člana.

Član 88.
(Prvenstvo)

- (1) Sudije, odnosno potpredsjednici imaju, nakon predsjednika Ustavnog suda, prvenstvo prema datumu svog izbora.
- (2) Sudije izabrane na dužnost istog dana imaju prvenstvo prema životnoj dobi.

Član 89.
(Prava i dužnosti sudije)

Sudija ima pravo i dužnost da učestvuje u radu i odlučivanju Ustavnog suda i njegovih radnih tijela čiji je član.

Član 90.
(Izuzeci)

- (1) Predsjednik Ustavnog suda, odnosno sudija, neće učestvovati u radu i odlučivanju o zahtjevu za pokretanje postupka, odnosno apelaciji, ako:
 - a) ima neki lični interes u konkretnom slučaju;
 - b) je učestvovao u donošenju odluke koja je predmet spora u statusu sudije, stranke u postupku ili opunomoćenika stranke, odnosno presude koja je predmet apelacije, ili zakona čija se ocjena kompatibilnosti traži (član VI/3. Ustava), kao i u slučaju preispitivanja proceduralne ispravnosti predložene odluke Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (član IV/3.f) Ustava);
 - c) postoje druge okolnosti koje izazivaju opravdanu sumnju u njegovu nepristranost.
- (2) Sudija o čijem se izuzeću odlučuje može dati odgovor na prijedlog o izuzeću.
- (3) Odluku o izuzeću iz stava (2) ovog člana donosi Ustavni sud većinom glasova sudija, na prijedlog predsjednika Ustavnog suda, odnosno sudije.

Član 91.
(Savjesno obavljanje funkcije, čuvanje ugleda i dostojanstva)

- (1) Sudija vrši funkciju sudije savjesno.
- (2) Sudija je dužan čuvati ugled i dostojanstvo Ustavnog suda i ugled i dostojanstvo sudije.

Član 92.
(Pravo predlaganja)

Sudije imaju pravo da predlažu razmatranje pojedinih pitanja na sjednicama Ustavnog suda.

Član 93.
(Pravo na redovno obavještanje)

- (1) Sudija ima pravo da bude redovno obavještan o svim pitanjima značajnim za obavljanje funkcije Ustavnog suda.

- (2) O obavještanju sudije se staraju predsjednik i generalni sekretar Ustavnog suda.

Član 94.
(Službena iskaznica)

- (1) Ustavni sud izdaje predsjedniku i sudijama službenu iskaznicu.
- (2) Obrazac i način izdavanja iskaznice propisuje Ustavni sud.

Član 95.
(Službena odjeća)

Predsjednik Ustavnog suda i sudije, generalni sekretar i registrar dužni su na javnim raspravama nositi službenu odjeću, a na ostalim sjednicama Ustavnog suda prema odluci predsjednika Ustavnog suda.

Član 96.
(Nespojivost funkcije)

- (1) Funkcija sudije je nespojiva sa:
 - a) članstvom u političkoj stranci ili političkoj organizaciji u Bosni i Hercegovini;
 - b) članstvom u zakonodavnoj, izvršnoj i drugoj sudskoj vlasti u Bosni i Hercegovini, odnosno entitetima i Brčko distriktu Bosne i Hercegovine;
 - c) svakom drugom funkcijom koja može utjecati na nepristranost sudije.
- (2) Sudije koje su izabrali nadležni zakonodavni organi entitetā ne smiju biti članovi upravnog ili nadzornog odbora javnih ili privatnih preduzeća ili drugih pravnih lica.
- (3) Univerzitetski nastavnik (docent, vanredni i redovni profesor) pravnih nauka izabran za sudiju Ustavnog suda može u smanjenom obimu nastaviti nastavu i naučni rad kao univerzitetski nastavnik pravnih nauka.
- (4) U smislu ovog člana, javnom, odnosno profesionalnom dužnošću ne smatra se ni druga naučna i stručna djelatnost, niti člansko djelovanje u institutima i udruženjima pravnika, kao ni u humanitarnim, kulturnim, sportskim i drugim udruženjima, osim ako te aktivnosti nisu u vezi sa radom neke političke partije.
- (5) O svakoj dodatnoj aktivnosti sudija će dati izjavu predsjedniku Ustavnog suda. U slučaju neslaganja predsjednika Ustavnog suda i sudije o kojem je riječ, o svakom pitanju koje bi se moglo postaviti odlučuje Ustavni sud u Plenarnoj sjednici.

Član 97.
(Imunitet)

- (1) U obavljanju svoje funkcije sudija ima imunitet.
- (2) Sudija Ustavnog suda neće biti krivično ili građanski odgovoran za bilo koji postupak izvršen u okviru svoje dužnosti kao sudije Ustavnog suda. Sudija Ustavnog suda ne može biti pozvan na krivičnu odgovornost, pritvoren ili kažnjen za izraženo mišljenje ili glasanje u Ustavnom sudu.

- (3) Sudija Ustavnog suda ne može biti krivično gonjen, niti može biti zadržan ili lišen slobode, niti mu se može odrediti pritvor bez prethodnog odobrenja Ustavnog suda. Tužitelj ne može pokrenuti, odnosno nastaviti istragu, niti podići optužnicu ako ne podnese dokaz da je odobrenje dato.
- (4) Ustavni sud može odlučiti na Plenarnoj sjednici većinom glasova da sudija Ustavnog suda za kojeg je Ustavni sud dao odobrenje da se protiv njega može nastaviti krivični postupak i protiv kojeg je potvrđena optužnica nadležnog suda može biti privremeno udaljen s vršenja dužnosti u Ustavnom sudu dok taj postupak traje. U tom slučaju sudiji Ustavnog suda pripada pravo na plaću.
- (5) Ukoliko se u toku parničnog postupka koji se vodi protiv sudije Ustavnog suda sudija pozove na imunitet, tvrdeći da je radnja koja predstavlja osnov za pokretanje tog parničnog postupka izvršena u okviru njegovih dužnosti, o tom pitanju će raspraviti i odlučiti Ustavni sud.

Član 98. (Prestanak funkcije)

- (1) Sudija može biti razriješen dužnosti sudije prije isteka vremena na koje je izabran u sljedećim slučajevima:
 - a) ako to sâm zatraži;
 - b) ako bude osuđen na zatvorsku kaznu zbog počinjenog krivičnog djela za koje je pravomoćno osuđen na bezuvjetnu kaznu zatvora a koje ga čini nedostojnim za vršenje sudijske funkcije;
 - c) ako trajno izgubi sposobnost da obavlja svoju funkciju;
 - d) ako nastupe okolnosti iz člana 96. ovih pravila;
 - e) ako funkciju sudije ne vrši u skladu sa članom 91. ovih pravila.
- (2) Ustavni sud utvrđuje postojanje razloga iz stava (1) ovog člana, razrješava sudiju na osnovu konsenzusa ostalih sudija i o tome obavještava organ koji je izabrao tog sudiju.

Član 99. (Postupak izbora novog sudije)

- (1) Predsjednik Ustavnog suda, najkasnije šest mjeseci prije isteka mandata sudije zbog starosne dobi, pokreće postupak izbora sudije u skladu sa članom VI/1.a) Ustava.
- (2) U slučaju ostavke, odnosno razrješenja sudije, predsjednik Ustavnog suda pokreće postupak izbora sudije danom donošenja odluke Ustavnog suda u Plenarnoj sjednici.
- (3) U slučaju iz st. (1) i (2) ovog člana predsjednik Ustavnog suda obavještava predsjednika Predstavničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine/Narodne skupštine Republike Srpske, odnosno Predsjedništvo Bosne i Hercegovine i predsjednika Evropskog suda za ljudska prava.

- (4) U slučaju iz stava (1) ovog člana novoizabrani sudija stupa na dužnost nakon prestanka mandata sudije kojem dužnost prestaje zbog godina starosti i nakon dobijanja akta od nadležnog organa.
- (5) Novoizabrani sudija, koji je izabran umjesto sudije koji je podnio ostavku ili je razriješen dužnosti, stupa na dužnost nakon objavljivanja odluke o izboru u službenim glasilima, odnosno prijema odgovarajućeg akta od predsjednika Evropskog suda za ljudska prava.
- (6) Odluke iz ovog člana se objavljuju u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”, službenim glasilima entiteta i u „Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine”.

Član 100. (Radna tijela)

- (1) Rad Ustavnog suda se odvija i u stalnim i povremenim komisijama i drugim radnim tijelima Ustavnog suda.
- (2) Stalne komisije su:
 - a) Redakciona komisija;
 - b) Komisija za administrativna pitanja;
 - c) Komisija za budžet;
 - d) Komisija za publikacije, informiranje i informacioni sistem.
- (3) Rad stalnih komisija uređuje se pravilnikom.
- (4) Povremene komisije se obrazuju za izradu općih akata, stručnih radova, analiza i za druga pitanja.

Član 101. (Sastav i organizacija radnih tijela)

- (1) Stalna komisija se sastoji od predsjednika i, u pravilu, tri člana.
- (2) Predsjednik i jedan član obavezno se biraju iz reda sudija.
- (3) Komisija, po potrebi, bira sekretara.
- (4) Predsjednik i članovi stalnih komisija se biraju na tri godine. Nakon isteka tog vremena mogu biti ponovo birani.

Član 102. (Redakciona komisija)

Redakciona komisija utvrđuje stručno-tehničku redakciju teksta odluka i drugih akata Ustavnog suda.

Član 103.
(Komisija za administrativna pitanja)

Komisija za administrativna pitanja prati i analizira organizaciju rada Ustavnog suda, priprema prijedlog finansijskog plana i završnog računa, daje prijedloge i mišljenja o rješavanju drugih pitanja sudija, generalnog sekretara Ustavnog suda i lica koja imenuje i razrješava Ustavni sud, utvrđuje prijedloge općih akata Ustavnog suda.

Član 104.
(Komisija za budžet)

Komisija za budžet razmatra prijedlog budžeta Ustavnog suda.

Član 105.
(Komisija za publikacije i informiranje)

Komisija za publikacije i informiranje Ustavnog suda izdaje Bilten i druge publikacije Ustavnog suda, prati odgovarajuću stručnu literaturu, kao i napise o radu ustavnih sudova u sredstvima javnog informiranja, naučnim i stručnim publikacijama, odlučuje o nabavci stručne literature, stara se o razvoju i unapređivanju informacionog sistema Ustavnog suda i njegovom uključivanju u informacionu mrežu u zemlji i inozemstvu.

Poglavlje III.

SEKRETARIJAT USTAVNOG SUDA

Član 106.
(Organizacija i rukovođenje Sekretarijatom)

- (1) U obavljanju stručnih i drugih poslova Ustavnom sudu pomaže Sekretarijat.
- (2) U okviru Sekretarijata se obrazuju odjeli čiji se djelokrug utvrđuje Odlukom o organizaciji Sekretarijata Ustavnog suda, koju donosi Ustavni sud u Plenarnoj sjednici.
- (3) Sekretarijatom rukovodi generalni sekretar, koji pomaže Ustavnom sudu u obavljanju njegovih funkcija, te odgovara za organizaciju i aktivnosti Sekretarijata, po ovlaštenju predsjednika Ustavnog suda.

Član 107.
(Uvjeti za obavljanje najsloženijih poslova u Sekretarijatu)

- (1) Najsloženije stručne poslove koji se odnose na ostvarivanje prava i dužnosti Ustavnog suda, pored generalnog sekretara Ustavnog suda, obavljaju registrar, šefovi odjela, šef Kabineta Ustavnog suda, pomoćnik generalnog sekretara Ustavnog suda, pravni savjetnici sudija koje imenuje i razrješava Ustavni sud u Plenarnoj sjednici.

- (2) Za generalnog sekretara Ustavnog suda, registrara, šefove odjela, šefa Kabineta, pomoćnika generalnog sekretara Ustavnog suda i pravne savjetnike sudija mogu se imenovati istaknuti pravnici sa iskustvom na istim ili sličnim pravnim poslovima i drugim uvjetima propisanim posebnim aktom Ustavnog suda.
- (3) Registrar obavlja dužnost zamjenika generalnog sekretara u slučaju njegove odsutnosti ili spriječenosti.
- (4) Kategorije u okviru radnih mjesta pravnih savjetnika sudija utvrđuju se odlukom iz člana 106. stav (2) ovih pravila.

Član 108.

(Svečana izjava za dužnosnike i zaposlenike Sekretarijata)

- (1) Prije preuzimanja dužnosti lica iz člana 107. stav (1) ovih pravila daju i potpisuju sljedeću svečanu izjavu pred Ustavnim sudom u Plenarnoj sjednici ili, ako je to potrebno, pred predsjednikom Ustavnog suda:

Svečano izjavljujem da ću lojalno i savjesno obavljati funkcije koje su mi povjerene i da ću čuvati tajnost vijećanja i glasanja.

- (2) Ostali zaposleni u Ustavnom sudu izjavu iz stava (1) ovog člana daju i potpisuju pred predsjednikom Ustavnog suda i generalnim sekretarom Ustavnog suda.

Član 109.

(Opći akt o organizaciji Sekretarijata)

Odlukom iz člana 106. stav (2) ovih pravila bliže se uređuju organizacija i poslovi Sekretarijata, uvjeti za obavljanje poslova, broj izvršitelja i druga pitanja značajna za rad Sekretarijata i ostvarivanje prava, dužnosti i odgovornosti zaposlenih.

Član 110.

(Pojedinačni akti)

- (1) Predsjednik Ustavnog suda donosi pojedinačne akte u skladu sa odlukom iz člana 106. ovih pravila.
- (2) Predsjednik Ustavnog suda može ovlastiti generalnog sekretara Ustavnog suda da donosi pojedinačne akte iz stava (1) ovog člana.

Član 111.

(Upisnici)

- (1) Ustavni sud, u okviru svojih nadležnosti utvrđenih Ustavom, vodi upisnike predmeta „U” i „AP”.
- (2) Postupanje u predmetima i pismenima iz ovog člana uređuje se posebnim aktom Ustavnog suda.

DIO ČETVRTI – OSTALE ODREDBE

Član 112.

(Shodna primjena drugih propisa)

Na radnopravni status zaposlenih u Sekretarijatu, materijalno i finansijsko poslovanje Ustavnog suda shodno se primjenjuju propisi koji važe za organe vlasti Bosne i Hercegovine, ako ovim pravilima Ustavnog suda i drugim aktima Ustavnog suda donesenim na osnovu ovih pravila nije drukčije uređeno.

Član 113.

(Opći akti o plaćama i naknadama)

- (1) Ustavni sud posebnim aktom utvrđuje plaće i druge naknade za sudije i lica koja imenuje.
- (2) Ustavni sud, na prijedlog generalnog sekretara Ustavnog suda, donosi akt kojim se uređuju plaće i druge naknade za ostale zaposlene u Sekretarijatu.

Član 114.

(Propisi o uredskom poslovanju, radnom vremenu i kućnom redu)

Propisi o uredskom poslovanju, radnom vremenu i kućnom redu koji se odnose na organe vlasti Bosne i Hercegovine shodno se primjenjuju i na Ustavni sud, ako aktom Ustavnog suda nije drukčije određeno.

Član 115.

(Donošenje općih akata i objavljivanje)

- (1) Opći akti Ustavnog suda se donose većinom glasova svih sudija.
- (2) Ova pravila Ustavnog suda se objavljuju u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine” i službenim glasilima entitetā i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, a drugi opći akti i akt o izboru predsjednika Ustavnog suda i potpredsjednikā na način koji odredi Ustavni sud.

DIO PETI – PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 116.

(Okončanje započelih predmeta)

Postupci u predmetima koji su započeti do dana stupanja na snagu ovih pravila Ustavnog suda dovršit će se u skladu sa ovim pravilima ukoliko dosadašnja pravila nisu povoljnija za stranku.

Član 117.
(Prestanak važenja dosadašnjih Pravila)

Danom stupanja na snagu ovih pravila prestaju da važe Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine” br. 60/05, 64/08 i 51/09).

Član 118.
(Rodna ravnopravnost)

Izrazi u ovim pravilima koji imaju rodno značenje odnose se jednako na sve rodove.

Broj: P-569/14
27. novembar 2014. godine
Sarajevo

Predsjednik
Redakcione komisije
Mirsad Ćeman, sudija

APELACIJA

Predmet broj: AP ____/____

Datum prijema:

(popunjava Pisarnica Suda)

1. PODNOSILAC APELACIJE

a) Ime i prezime/naziv pravnog lica

c) Telefon/faks

b) Adresa apelanta

Kontakt adresa za prepisku sa Ustavnim sudom

d) E-mail

2. ZASTUPNIK PODNOSIOCA

Popuniti ovaj dio samo ako advokat ili drugi zastupnik zastupa podnosioca apelacije u postupku pred Ustavnim sudom. Punomoć treba da bude priložena.

a) Ime i prezime/naziv pravnog lica

c) Telefon/faks

b) Adresa zastupnika

Kontakt adresa za prepisku sa Ustavnim sudom

d) E-mail

3. OSPORENA ODLUKA/ODLUKE

Kopiju odluke priložiti uz ovu apelaciju.

a) Sud/organi koji je donio odluku	Broj odluke	Datum donošenja odluke	Datum dostavljanja odluke

b) Pravovremenost

Navedite datum prijema odluke o posljednjem korištenom efektivnom pravnom lijeku.

c) Da li je postupak okončan ili je još u toku?

OKONČAN

U TOKU

Napomena

--

4. U NEDOSTATKU OSPORENE ODLUKE, NAVEDITE RAZLOGE PODNOŠENJA APELACIJE (član 21. stav 2. alineja 4. Pravila Ustavnog suda), KAO I NAVODE KOJI UKAZUJU NA OZBILJNA KRŠENJA PRAVA I OSNOVNIH SLOBODA KOJE ŠTITI USTAV BOSNE I HERCEGOVINE ILI MEĐUNARODNI DOKUMENTI KOJI SE PRIMJENJUJU U BOSNI I HERCEGOVINI (član 18. stav 2. Pravila Ustavnog suda).

--

5. ODREDBE USTAVA I/ILI MEĐUNARODNIH DOKUMENATA O LJUDSKIM PRAVIMA KOJI SE PRIMJENJUJU U BOSNI I HERCEGOVINI ZA KOJE SMATRATE DA SU POVRIJEĐENE

Ustav Bosne i Hercegovine

Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda

Ustav Bosne i Hercegovine	Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda

Listu prava zaštićenih Ustavom vidi u Prilogu 1. ovog formulara.

6. ČINJENICE

Ukratko iznijeti navode, činjenice i dokaze na kojima se zasniva Vaša apelacija (nastaviti na posebnom listu papira ukoliko je potrebno).

7. PRAVNI LIJEKOVI

a) Korišteni pravni lijekovi (žalba, revizija i dr.)

Sud/organ koji je donio odluku	Broj odluke	Datum donošenja odluke	Ishod postupka

b) Neiskorišteni pravni lijekovi

Ako je postojala mogućnost žalbe ili revizije koju niste iskoristili, navedite razloge zbog kojih to niste učinili.

8. DODATNI PODACI I NAPOMENE

Ostale odluke

Navesti hronološkim redom sve druge odluke u vezi sa Vašom apelacijom.

	Sud/organ koji je donio odluku	Broj odluke	Datum donošenja odluke
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

9. LISTA DOKUMENATA

Upišite ovdje sve dokumente koje prilažete uz apelaciju.

(Uz Vašu apelaciju treba da budu priložene kopije svih odluka i dokumenata koje ste naveli u ovoj apelaciji.)

1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	

10. SLUŽBENI JEZIK

Na kojem službenom jeziku želite komunicirati s Ustavnim sudom?

- Bosanski
- Hrvatski
- Srpski

11. TAJNOST

Protivite li se da Vaše ime bude objavljeno za vrijeme postupka pred Ustavnim sudom?

DA

NE

Potpis podnosioca apelacije
ili zastupnika
(žig/pečat¹)

Mjesto i datum

NAPOMENA: Zbog skeniranja dokumenata, potrebno je da se dostavljeni dokumenti ne spajaju i ne kopiraju obostrano.

Ovaj formular poslati na sljedeću adresu:
Ustavni sud Bosne i Hercegovine
Reisa Džemaludina Čauševića broj 6/III
71000 Sarajevo

1 Žig/pečat potreban ako se radi o pravnom licu

Prilog 1.

Prava i slobode predviđeni u Evropskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i u njenim protokolima se direktno primjenjuju u Bosni i Hercegovini.

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje²:

- a) Pravo na život.
- b) Pravo lica da ne budu podvrgnuta mučenju, niti nečovječnom ili ponižavajućem tretmanu ili kazni.
- c) Pravo lica da ne budu držana u ropstvu ili potčinjenosti ili na prisilnom ili obaveznom radu.
- d) Pravo na ličnu slobodu i sigurnost.
- e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom.
- f) Pravo na privatni i porodični život, dom i prepisku.
- g) Slobodu misli, savjesti i vjere.
- h) Slobodu izražavanja.
- i) Slobodu mirnog okupljanja i slobodu udruživanja s drugim.
- j) Pravo na brak i zasnivanje porodice.
- k) Pravo na imovinu.
- l) Pravo na obrazovanje.
- m) Pravo na slobodu kretanja i prebivalište.

Uživanje prava i sloboda, predviđenih u ovom članu ili u međunarodnim sporazumima navedenim u Aneksu I ovog ustava, osigurano je svim licima u Bosni i Hercegovini **bez diskriminacije** po bilo kojem osnovu kao što su spol, rasa, boja, jezik, vjera, političko i drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, povezanost sa nacionalnom manjinom, imovina, rođenje ili drugi status.³

2 Član II/3. Ustava Bosne i Hercegovine

3 Član II/4. Ustava Bosne i Hercegovine

Prilog 2.

Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo:

Ako su protiv osporene presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi djelotvorni pravni lijekovi mogući po zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem djelotvornom pravnom lijeku kojeg je koristio.

Kada se može obratiti Ustavnom sudu.

Ustavni sud „ima apelacionu nadležnost za pitanja ... koja se pojave na osnovu presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini“.

Ko može podnijeti apelaciju.

Na osnovu Ustava Bosne i Hercegovine, podnosilac zahtjeva može biti fizičko ili pravno lice. Nije nužno da podnosilac apelacije bude državljanin Bosne i Hercegovine.

Kako podnijeti apelaciju.

Apelacija treba da bude dostavljena Ustavnom sudu direktno, ili može da bude poslana poštom na adresu Ustavnog suda. Apelacija se podnosi obavezno na posebnom formularu dostupnom u Ustavnom sudu ili na web-stranici Ustavnog suda. Formular čini sastavni dio ovih pravila. Apelacija se obavezno podnosi u tekstu koji je elektronski ili mehanografski obrađen.

Podnosilac apelacije može sâm izložiti vlastiti predmet, ili može izabrati lice koje će ga zastupati pred Ustavnim sudom. U tom slučaju podnosilac apelacije treba da angažira advokata koji će izložiti njegov slučaj. Zastupnik je dužan predočiti punomoć na osnovu koje zastupa apelanta.

Elektronska pošta, pismena dostavljena putem telefaksa, te telegrami upućeni Ustavnom sudu ne smatraju se podnescima kojima se pokreće ustavnosudski postupak, odnosno kojima se predlaže pokretanje ustavnosudskog postupka, osim ukoliko se dostavljaju na zahtjev Ustavnog suda, ili kada to odobri Ustavni sud.

Kada ne treba podnositi apelaciju.

Apelacija treba da bude podnesena Ustavnom sudu u roku od 60 dana od dana kada ste primili posljednju presudu ili odluku. Neophodno je i da podnosilac apelacije iscrpi sva pravna sredstva koja su mu na raspolaganju prije obraćanja Ustavnom sudu. To znači da, ako još uvijek ima mogućnosti da se obrati nekom drugom organu ili sudu na nivou države ili entiteta, potrebno je to uraditi. Međutim, potrebno je da obraćanje tom organu ili sudu bude efektivno. Ukoliko apelant smatra da pomoć tog organa ili suda ne bi bila djelotvorna, apelantu je korisno da se obrati Ustavnom sudu iako sve pravne opcije nisu iskorištene.

Kakav je postupak pred Ustavnim sudom.

Ustavni sud predmete rješava hronološkim redom, osim izuzetaka utvrđenih u članu 25. Pravila Ustavnog suda kada se postupa hitno.

Ukoliko Ustavni sud ocijeni da je apelacija dopustiva, on će zahtijevati od druge strane da dostavi svoj odgovor, ili da podnese dokumente u vezi sa zahtjevom. Nedostavljanje odgovora ne utječe na tok postupka pred Ustavnim sudom.

Koja su ovlaštenja Ustavnog suda.

Ukoliko Ustavni sud ustanovi da je apelacija dopustiva, on ukida osporenu odluku i predmet vraća sudu, odnosno organu koji je donio tu odluku na ponovni postupak, osim u slučaju kada se posljedice kršenja ustavnih prava mogu otkloniti na drugi način. Redovni sud je dužan da donese novu odluku i da postupa u skladu sa odlukom Ustavnog suda o povredi ljudskih prava i osnovnih sloboda podnosioca apelacije.